

Bod térképeinek nagysága 'kis fólió', méretük átlagosan 345 x 390 mm., melyeket 4 x 3 réteg hajtogatva fűztek többnyire a könyv hátlapja és az utolsó oldal közé. Ritkábban az is előfordult, hogy a térképeket az 'Előjáró Beszéd' oldalai közé kötötték.

Az Im-Hof nyomdának saját papírmalma volt, és az onnan származó papírok vízjelei a könyv papíranyagának vízjeleivel megegyezők. Eltérőek azonban a térképek vízjelei. Ez arra utal, hogy a térképeket valószínűleg más nyomda állította elő.

A térképpapírok vízjele az első kiadásban az 'M'-betű közepéből kiemelkedő kereszt vagy szelmalom stilizált vitorlája és a három gömbön álló 'D'-betűs kereszt alakban vegyesen fordul elő. Az előbbi frankfurti, az utóbbi pedig a *Düring* család berni malmaiból származtatható. Az 1777-es, második kiadás vízjelei egyöntetűen a 'Z' és 'P' betűs horgony, valamint a bal első lábával címerpajzsot tartó, jobb első lábával vállán pallost viselő, ágaskodó, nyelvét öltő oroszlán. Ezen vízjelek malmaikat ezidáig még nem sikerült beazonosítani.

A két kiadás körülményei sem tisztáztak még, ugyanis Bod Péter – amint említettem – 'Önéletírás'ában zsörtölődött a könyvek késése miatt, 'Napiköltés jegyzék'-ében pedig mindössze 93 példány apránkénti kézhezvételét jegyezte fel 1762 és 1764 között [24]. Teleki Sámuel 1760 augusztus 30-án Bázélból levélben értesítette Teleki Józsefet Leidenben, hogy bár „Imhoff a tiszteletes Bod úr magyar nyelven kibocsátott Eklézsiái Historiáját kinyomtatta már, de a Mappán dolgozó mesterember csak hazudoz.” Tűri Sámuel ugyan 1764 decemberében, Bécsből keltezett levelében igyekezett megnyugtatni Bod Pétert, hogy a 'Bázélben nyomtatott Historia exemplári Regensburgban vagynak jó gondviselés alatt' [25].

A második kiadás 1777-ben jelent meg az immáron Im-Hof Rodolf János és a 'Fia' néven működő nyomdánál. A második kiadás szövegét, melyben helyesírási javításokat is végeztek, teljesen újra kellett szedni, de a térképek lemezei, csodával határos módon, épségben maradtak az évek folyamán, s azokat minden változtatás nélkül használták fel ehhez a kiadáshoz is.

A térképeket tartalmazó könyvek ma

Felkutatam, hogy ma hol, hány példányban és milyen állapotban maradtak fenn ezek a térképek. Munkámat nagyban megkönnyítette Plihál Katalinnak, az OSZK térképtára vezetőjének szíves közbenjárása Vársárhelyi Juditnál. Utóbbi rendelkezéseimre bocsátotta azt a listát, mely a két kiadás könyveinek az elmúlt 20 esztendő alatti lelőhelyeit tartalmazta. Ennek alapján 6 ország 31 helységében 55 különböző intézmény

könyvtárát kerestem fel személyesen vagy írásban. Ebben segítségemre volt Feiszt György barátom, a Vas Megyei Levéltár igazgató-helyettese, így 50 (!) intézménytől megkaptam a kért információkat, s lehetőségem lett részletes statisztika készítésére. Itt igen lerövidítve, a közgyűjteményekben megtalálható 94 kötetről számolhatok be, közülük 65 kötet található Magyarországon, 21 kötet Romániában (Erdélyben). Tekintetbe véve, hogy egy-egy kötet kiadásuk idején négy térképet tartalmazott, és ma már ugyan több kötet csak hiányosan van meg, mégis fennmaradt 210 térkép, ebből mintegy 126 van Magyarországon, 64 Erdélyben, 8 db Szlovákiában, 8 Nagy-Britanniában és 4 a Cseh Köztársaságban, melyek zöme jó állapotban van.

Gróf L. László,
térképtörténész, professor,
Oxford, Military College

IRODALOM

- [1] Stoll-Varga-V. Kovács: A magyar irodalomtörténet bibliográfiája. Bp. 1972.
[2–15, 17, 18, 20–23, 25] Bod Péter: Önéletírás. Közreadta Jancsó E. in Erdély öröksége. Bukarest, 1955. Magvető Könyvkiadó, Bp. 1982.
[16, 19, 24] Mikó Imre: Bod Péter élete és munkái. Pest, 1862. Régi Magyar Prózai Emlékek, Akadémiai Kiadó

ÚJ ÜGYFÉLSZOLGÁLATI RÉSZLEG A BÉKÉSCSABAI KÖRZETI FÖLDHIVATALBAN ÉS KAPCSOLÓDÓ INTERJÚK

2003. december 16-án dr. Berczi Norbert, az FVM jogi és igazgatási helyettes államtitkára ünnepélyes keretek között átadta rendeltetésének a Békéscsabai Körzeti Földhivatal új ügyfélszolgálati részlegét.

Beszédében elmondta: „Mindig kellemes kötelezettség, ha a földhivatali szervezeten belül egy új vagy felújított létesítmény átadására nyílik lehetőség, hiszen ez a fejlődés kézzelfogható bizonyítéka. Meggyőződésem, hogy a most elkészült ügyfélszolgálati irodának mindenki örül. Örülhet az ügyfél, akit összehasonlíthatatlanul kellemesebb körülmények között tud fogadni a hivatal, mint korábban tehette. Az ügyfélhívó rendszer révén pontosabban fel tudja mérni, hogy mennyi várakozás után tudja elintézni az ügyét, és a várakozási időt egyből elintéznivalóira fordíthatja. De

örülhet a hivatal dolgozója, mivel megfelelő, kultúrát elhelyezés mellett gyorsabb, pontosabb és talán kevésbé fárasztó a munka”.

Mint megtudtuk, a Békéscsabai Körzeti Földhivatal – talán meglepő – az ország egyik legfiatalabb földhivatala, mindössze 28 éves, holott a szervezet idén már 37. Tanulságos lehet a története. A földhivatalok létrehozásakor, 1967-ben a békéscsabai földügyeket a Békési Járási és Városi Földhivatal intézte. Nem biztos, hogy magyarázat, de talán érdekes: ebben az időben a Megyei Tanács Igazgatási Osztályát békési illetőségű személy vezette.

Csak nyolc évvel később, 1975-ben jött létre az önálló Békéscsabai Városi Földhivatal, Békéscsaba, Mezőberény, Köröstarcsa és Csárdaszállás illetékességi területtel. Az akkori 16 fős létszámmal elintézhető volt még az ingatlan-nyilvántartás szerkesztés munkája is.

Nem sokkal ezután beindult a „fejldés”, a járáások megszűnésével a városok vetélkedése indult meg a

Az átadás ünnepélyes pillanatai (fotó: Békés Megyei földhivatal)

minél nagyobb területért, aminek nemcsak rangban, hanem költségvetési forrásban is lehetett pozitív eredménye. Nehezen sikerült csak elérni, hogy a szeghalmi földhivaltól 9 km-re fekvő Vésztő lakosságának földügyeit ne az ötször olyan távoli Békéscsabán kelljen elintézni. Létszámmal, elhelyezéssel, eszközökkel szinte nem lehetett követni az évről-évre növekvő illetékességi területet.

Ma ott tartanak, hogy a megye körzeti földhivatalai feladatainak mintegy egyharmada a békéscsabai hivatalban jelentkezik. Tudni lehet, hogy a csabai földhivatal történelmében a múlt év végéig a hátralékok felszámolásáért folytatott küzdelem volt a jellemző. Csak címszavakban a további, a napi feladatokra ráadásként kapott, „desszertnek való csemegék”: ingatlan-nyilvántartás szerkesztése, földértékelés, kárpótlá-

si feladatok, TAKAROS adatbázis manuális feltöltése, földhasználati nyilvántartás munkái (kezdetben a személyi-tárgyi háttér biztosítása nélkül), hogy a jogszabályi változásokból eredő rohamokról már ne is ejtsünk szót.

Kemény munkával, a munkatársak tudatos kiválasztásával, szervezeti korszerűsítésekkel, a felsőfokú szakképzés támogatásával (tanulmányi szerződésekkel), a technikai és technológiai fejlesztésekkel végre idén tavasszal a békéscsabai földhivatalban is megszűnt a hátralék.

Ezzel az egész megye megszabadult a hátralékoktól. Hogy mennyire nem lehetett könnyű megfelelni a követelményeknek, nemcsak a különösen mostoha helyzetű békéscsabai hivatalnak, hanem másoknak is, arra álljon itt egy kiragadott példa:

Csak azvingatlan-nyilvántartási ügyiratszám öt év alatt több mint kétszeresére nőtt a megyében, a négy éve kezdődött földhasználati nyilvántartás ügyiratszáma eleinte elérte az ingatlan-nyilvántartási ügyiratszám 50 %-át, mára mennyisége kismértékben csökkent. Az adatszolgáltatás is rendkívüli mértékben nőtt: 1998-ban 72 ezer tulajdoni lap, 2002-ben tulajdoni és földhasználati lap összesen 170 ezer db volt kiadva. (A növekedés közel két és félszeres.) Mindezeknek igen jelentős a humán és technikai kapacitás igénye, de számottevő a költségvetési forrásszükséglete is.

A megyében jelenleg öt körzeti földhivatal működik, három kirendeltséggel. Korábban két kirendeltség önálló kishivatal volt, annak minden előnyével és hátrányával. Két évvel ezelőtti szervezeti átalakítással sikerült közel azonos méretű hivatalokat kialakítani, ilyen módon a szervezeti hierarchiában az osztályszerkezetet is megvalósítani. Képtelen helyzetnek lett ez által vége: egy vezetőhöz néhol 50, máshol csak tíz beosztott tartozott. De az is eléggé „ellentmondásos” volt, hogy három körzeti és a megyei földhivatal 10 km sugarú körön belül helyezkedett el.

Erről az új ügyfélszolgálati irodáról elmondható, hogy ebben megtestesül mindaz, amit a FVM – a PHARE és egyéb támogatással – az utóbbi évek fejlesztéseiben elért, párosulva azzal, amit ehhez még a Békés megyei kollégák saját igyekezetükből, ambíciójukból, felkészültségükből hoztattak. Itt már az is digitális, ami valójában még nem az: a papírtérképeket is számítógépen be tudják mutatni, és azokról az adatszolgáltatás is megoldható. A digitális adatok aránya igen magas: a teljes külterület digitális/vektoros formában áll rendelkezésre, a belterületi térképek még csak kis részben digitálisak (Kondoros ilyen), de remény van arra, hogy rövidesen alapvetően megváltozik ez a helyzet, figyelemmel a Nemzeti Kataszteri Programra.

Az államtitkár az ünnepség során hangot adott azon meggyőződésének, hogy – Békéscsaba és Békés megye földhivatalainak szorgalmas, felkészült és kifogástalan erkölcsi tartású munkatársainak köszönhetően – az ország egyik kiemelkedő teljesítményének elismerése és további sikerek alapja is ez az új épület.

„Köszönet illeti a város vezetőit, képviselő testületét, akik nem csupán üzleti szempontokat, hanem közszolgálati célú lehetőséget láttak ebben az épületben; a források megteremtésében munkálkodókat, különösen a szakmai és költségvetési főosztályt, de mindazokat is, akik döntési helyzetben támogatásukat adták.” – szölt az elismerés hangján az FVM magas rangú tisztségviselője.

A hivatalos átadást a nemzeti színű szalag átvágása szimbolizálta.

Az ünnepség hivatalos részét követő fogadás nyüzsgő forgatagát kihasználva, két rövid interjúra is mód nyílt. *Csernusné Sebők Ilona* asszonyt, a Békéscsabai Körzeti Földhivatal új hivatalvezetőjét kérdeztük:

– *Most, hogy egy nagy tehertől szabadult meg a hivatal, milyen gondolatok foglalkoztatják?*

– Hivatalunk munkája ma nagyságrenddel nagyobb, mint a létrehozásakor volt. Ezért már nagyon szükségünk volt a most megnyílt ügyfélszolgálati irodánkra.

– *Máshol is nőttek a feladatok, Önöknél mitől más a helyzet?*

– Ide vezetett – a máshol is bekövetkezett növekedésen túl – az, hogy az illetékességi terület mintegy kétszer nagyobb, mint induláskor. Ezt a monoton növekedést létszámmal még úgy-ahogy, de a technikai feltételekkel, leginkább épülettel nem lehetett követni. Az utóbbi években már ügyfélnek, ügyintézőnek egyaránt elviselhetetlen kezdett lenni az állapot. Képzelnék el kb. 200 m² területen 50 ügyintézőt és napi 120–150 ügyfelet.

– *Milyenek az új körülmények?*

– Sokkal kellemesebbek, hiszen a munkavégzésre szolgáló terület közel duplájára nőtt. Ezen felül a nagyon esztétikusan és praktikusán megvalósított ügyféltérben sokkal nyugodtabban folyhat a munka. A teljesen számítógépre alapozott adatszolgáltatás, az ügyfélhívó, a kellő nagyságú várakozó terület mind sokat jelent ebből a szempontból.

– *Ön az új vezetője a hivatalnak. Kérjük, mondjon valamit magáról!*

– Agrár felsőfokú végzettségem van, ehhez négy éve megszereztem az ingatlan-nyilvántartási titkár felsőfokú szakképzettséget is. Kezdetől fogva földhivatalban dolgoztam, túlnyomórészt a csabai hivatalban. A hivatalvezető megbízás még néhány éve lehet, hogy

gondolkodóba ejtett volna, de most úgy érzem, hogy a szükséges tapasztalatok mellett, a jól felkészült munkatársak segítségével el tudom látni a rám bízott feladatokat.

– *Ehhez jó egészséget és sok sikert kívánunk!*

Megtudtuk, hogy a jelenlévő munkatársak közül *Laudisz Lászlóné*, *Manyika* személyes részvételt vállalt a Fővárosi Kerületek Földhivatalában felszaporodott százezres ügyhátralék feldolgozására irányuló „expedícióban”. Ez, a fővárosi helyszínen végzett „bedolgozás” a gyakorlatban az elmúlt év novemberében már megkezdődött.

– *Hogyan, milyen körülmények között? – kérdeztük Laudisz Lászlónét, aki a különböző körzeti földhivatalokból érkezett első tizenkét résztvevő egyike volt.*

– Az FVM Földügyi és Térképészeti Főosztály felhívására még szeptemberben jelentkeztem negyedmagammal a munkára. Az idő múlása miatt végül is egyedül mentem el, a többiek leginkább a vizsgaidőszak miatt nem tudtak jönni. A körülmények? A hivatal épületében, annak tanácskozó termében jó körülményeket biztosítottak számunkra. Csak mi tizenketten, vidéki földhivatalosok voltunk a helyiségben, de mindig volt a helyiek közül, aki segített, ha kellett, illetve a munkát kiosztotta.

– *Tehát nem voltak magukra hagyva. Az a „hír” is terjedt a vidéki hivatalokban, hogy a fővárosi dolgozók nem mindegyike nézte jó szemmel a vidékiek jelenlétét.*

– *Mi ilyet nem tapasztaltunk, sőt nagyon is segítőkészek voltak hozzánk.*

– *Mindannyian vidékről, munkahelytől, családtól, barátoktól távol végezték a munkát. Nem tűnt ez „kényszermunkának”?*

– *Nem volt az, mert először is önállóan vállaltuk, de a földhivatal vezetői igyekeztek a munkahelyen kívüli körülményeket is úgy szervezni, hogy ne legyen az. Jó volt a szállásunk, az étkezés is teljesen megfelelő volt.*

– *Izgult, mielőtt megtapasztalta volna mindezeket?*
– *Természetesen, nagyon, de nem a munka miatt. Attól félttem, hogy eltévedek a nagyvárosban. De ez is hamar elmúlt.*

– *De az igaz, hogy a munka nehezebb volt, mint a békési munkahelyén?*

– *Természetesen igaz, még ha az alapok azonosak is. Az okiratokban sokféle kikötés, feltétel, tény és más szerződési elem van, az okiratok terjedelmesek, több mindenre kell egyszerre figyelni. De bele lehet jönni.*

– *A munkatársai hogy vették tudomásul, hogy egy hónapra elhagyja őket?*

– *Nem lelkesedtek, de megértéssel voltak. Minden földhivatali dolgozónak érdeke, hogy a sajtó ne talál-*

jon „érdekesnek” bennünket. No meg persze a bére-
met ez alatt nem az otthoni költségvetés állta.

– Önnek, személyesen milyen volt ez az expedíció?
Vállalkozna máskor is hasonlóra?

– Négy hetet voltam ott, és én eredményesnek érez-
tem. Sok tapasztalatot is szereztem. Újra vállalkoznék
rá, ha szükséges, de talán próbálja ki más is. Jó az,
ha nemcsak mendemondákból, hanem személyes ta-
pasztalatból is ismerjük egymás dolgát, körülményeit.

– Köszönjük a beszélgetést, és gratulálunk az ered-
ményes munkájához.

Kiss Sándor megyei hivatalvezető
közreműködésével összeállította a Szerkesztőség

A MAGYAR MÉRNÖKI KAMARA FÖLDMÉRÉSI, TÉRKÉPÉSZETI ÉS TÉRINFORMATIKAI TAGOZATÁNAK FÓRUMA

A Magyar Mérnöki Kamara (MMK) Földmérési, Tér-
képészeti és Térinformatikai Tagozata (FÖTÉRT)
2004. január 17-én fórumot tartott a Budapesti Mű-
szaki és Gazdaságtudományi Egyetemen.

A fórumon részt vett *dr. Kováts Gábor*, az MMK el-
nöke, aki a Kamara társadalmi szerepéről tartott elő-
adást. *Dr. Csemniczky László*, a FÖTÉRT elnöke be-
számolt a tagozat munkájáról, és tájékoztatást adott
jövőbeni feladatairól.

A minisztérium képviselőjében meghívott vendég-
ként előadást tartott *dr. Berczi Norbert* helyettes állam-

Hallgatóság (fotó: *Hodobay-Böröcz András*)

titkár és *Apagyi Géza* főosztályvezető, illetve a fóru-
mon részt vett *Hodobay-Böröcz András* osztályvezető.
Nagy érdeklődés kísérte *Simon Sándor*, a Nemzeti Ka-
taszteri Program Kht. igazgatójának előadását, aki a
Nemzeti Kataszteri Program 2004–2007. évek közöt-
ti ütemezéséről, a szakmai elvárásokról, a földmérő

vállalkozások végrehajtásban való részvételéről adott
tájékoztatót.

Az előadások utáni fórum során visszatérő téma volt
a közmű-nyilvántartás és a mérnökgéodézia „gazdát-
lansága”, ezen a szakterületeken lévő szabályozások
mielőbbi megújításának és korszerűsítésének fontossá-
ga. Az FVM földügyi főosztálya felvállalta az elavult sza-
bályozások korszerűsítésének támogatását, amelyben
a tagozat aktív közreműködésére van szükség.

Hodobay-Böröcz András

MEGYEI FÖLDHIVATAL-VEZETŐK ORSZÁGOS ÉRTEKEZLETE

Göd, 2004. február 03–04.

Az FVM Földügyi és Térképészeti Főosztálya (FTF) a
megyei földhivatalok vezetői részére 2004. február
03–04. között Gödön szakmai értekezletet tartott.

Az értekezleten részt vett *dr. Berczi Norbert* helyettes
államtitkár, aki értékelte a 2003. évben végzett mun-
kát, majd a 2004. évi feladatokról és a MePAR-ral
kapcsolatos időszerű információkról tájékoztatta a
résztvevőket.

Apagyi Géza főosztályvezető az EU csatlakozással
összefüggő földügyi feladatokról tartott előadást.

Előadás hangzott el a Nemzeti Kataszteri Program
2004–2007. évekre szóló ütemezéséről, a Nemzeti
Kataszteri Program Kht. (NKP Kht.) és a földhivatalok
együttműködéséről, melyet *Simon Sándor*, az NKP
Kht. igazgatója tartott.

Halászné Székelyhidy Edit, az FTF osztályvezetője a
termőföldek más célú hasznosításának engedélyezé-
séről és a határszéllek végrehajtásának uniós kap-
csolatairól tartott előadást. Ez utóbbi feladat a termő-
föld alapú támogatások ellenőrzésével – amelyben a
Földmérési és Távérzékelési Intézet (FÖMI) is részt
vesz – együtt oldható meg.

Bence István vezető főtanácsos (FTF) az osztatlan
tulajdoni közösségben lévő tulajdoni hányadok önál-
ló ingatlanokká alakításáról szóló kormányrendelet
tervezetéről adott tájékoztatást.

Dr. Mihály Szabolcs főigazgató (FÖMI) bemutatta a
2003 áprilisában indult TAKARNET szolgáltatás eddi-
gi eredményeit. A 2004. évben a TAKARNET-en ke-
resztüli adatszolgáltatás növekedése várható. Ehhez
kapcsolódott *dr. Latkóczy Olga* (FTF) osztályvezető be-
számolója az ingatlan-nyilvántartási jogszabályok ter-
vezett változásairól, többek között a hálózaton keresz-